

Eerste *researcher-in-residence* van 2016 aan de slag in de KB

‘Samen een vraagstuk induiken’

Op zoek naar literaire personages en hun onderlinge relaties verruimt literatuurwetenschapper Puck Wildschut een paar maanden de universiteit voor de bibliotheek.

Steven Claeysens

Bij de afdeling Algemene Cultuurwetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen werkt

Wildschut aan een proefschrift over *Lolita* en *Pale Fire*, twee romans van de Russisch-Amerikaanse auteur Vladimir Nabokov. “In mijn onderzoek probeer ik narratologische en taalwetenschappelijke analytische invalshoeken met elkaar te

verbinden. Daar komen ook kwantitatieve en computationele methoden bij kijken.” Daar houdt ze het echter niet bij. “Ook werk ik samen met enkele taalwetenschappers aan de Radboud Universiteit aan een onderzoeksproject over sprookjes. We proberen om semantische rollen – dat zijn simpel gezegd personages en andere actanten – en de onderlinge relaties tussen die rollen automatisch te laten bepalen, dus met behulp van een computersoftware.” Wildschut is de eerste literatuurwetenschapper die als *researcher-in-residence* bij de KB aan de slag

tieve teksten te herkennen? En werkt een dergelijke analyse ook adequaat op grotere tekstcorpora, zoals de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren (DBNL)?” De vraag die voorafgaat aan deze vragen luidt: is het mogelijk bestaande analysesoftware, die veelal voor het Engels ontwikkeld is, werkbaarder te maken voor de Nederlandse taal?

Onmiddellijke toegang

Het zijn taaie vragen die zeker niet in een paar maanden volledig van tafel zullen zijn, maar dat tempert

Wildschuts enthousiasme niet: “De KB biedt onmiddellijke toe-

gang tot veel interessant materiaal om deze kwesties aan te pakken. Bovendien geeft het een grote meerwaarde om samen met een onderzoeksprogrammeur en een collectiespecialist het vraagstuk in te duiken.”

“Ik wil narratologie en taalwetenschap verbinden” foto KB Beeldstudio

De resultaten van het onderzoek van Wildschut komen beschikbaar op het KB Research Lab en blog. Na Wildschut is Frank Harbers (RUG) te gast.

kb.nl/organisatie/onderzoek-expertise/researcher-in-residence

Researcher-in-residence

Sinds 2014 nodigt de Koninklijke Bibliotheek (KB) jonge, beloftevolle onderzoekers uit om in de bibliotheek met behulp van digitale technieken een vraagstuk naar keuze te lijf te gaan. Van de samenwerking profiteert zowel de onderzoeker als de bibliotheek: de *researcher-in-residence* krijgt hulp van programmeurs en collectiespecialisten, de KB leert van de wensen en methoden van de onderzoeker om zo collecties en dienstverlening te kunnen verbeteren.

Bestaande of speciaal ontwikkelde tools die daarbij hun diensten bewijzen, worden opgenomen in het KB Research Lab zodat ook andere onderzoekers ze kunnen gebruiken en eventueel uitbreiden.

Een nieuwe Call for Proposals voor *researchers-in-residence* van 2017 wordt begin juni door de KB gepubliceerd.

JONG TALENT

gaat. “Het onderzoek dat ik samen met het Digital Humanities-team van de KB uitvoer, ligt in het verlengde van het sprookjesproject. We hebben een paar centrale vragen. Is het mogelijk om semantische rollen automatisch in langere narra-

FO-BO-model van datacuratie in de praktijk

RIS Radboud ondersteunt bij duurzaam archiveren

Een team van data librarians ondersteunt Nijmeegse onderzoekers bij het duurzaam archiveren en toegankelijk maken van hun onderzoeksdata via het CRIS van de instelling. Marion Wittenberg en Mijke Jetten

Elke onderzoeker van de Radboud Universiteit heeft een persoonlijke RIS-pagina, waarmee data kunnen worden geregistreerd en geüpload via het Current Research Information System (CRIS) van de instelling. Ook de *full text* van bijbehorende publicaties kan geüpload worden. De link tussen dataset en publicatie, inclusief *full text*, wordt zichtbaar in de Radboud Repository.

Ondersteuning door data-librarian

Wanneer de dataset door de onderzoeker geüpload is, controleert de *data librarian* van de Research Information Services (RIS) de metadata op duidelijkheid en begrijpelijkheid. Daarnaast wordt nagegaan of de data voldoende gedocumenteerd zijn, geen privacygevoelige informatie bevatten en of de bestanden het juiste formaat hebben. Als alles in orde is, stuurt de *data librarian* de dataset naar het online archiveringssysteem EASY van DANS. Via een SWORD-interface

Het Front Office-Back Office-model van Research Data Netherlands: de datasupporters in de onderzoeksinstelling (het frontoffice) vormen een essentiële schakel tussen onderzoekers en het duurzame archief (het backoffice) bron RDNL

FOCUS

komen metadata en onderzoeksdata automatisch in EASY terecht. Een DANS-datamanager doet een laatste controle en publiceert de dataset. Bovendien krijgt de dataset automatisch een DOI. De data zijn nu duurzaam gearchiveerd én toegankelijk voor hergebruik.

Samenwerking Front Office en Back Office

Met deze werkwijze implementeren Radboud Universiteit en DANS het Front Office-Back Office-mo-

del (FO-BO) van datacuratie. DANS vervult de rol van backoffice en draagt zorg voor de duurzame archivering en beschikbaarstelling van onderzoeksdata. Het RIS van de Radboud Universiteit, operationeel sinds begin 2016, staat als frontoffice in direct contact met de onderzoeker en zorgt dat onderzoeksdata goed gedocumenteerd worden en voorbereid zijn op hergebruik.

Integriteit en kwaliteit van onderzoek

Bij de Radboud Universiteit is het bestaande CRIS-systeem, Metis, geschikt gemaakt voor de registratie van de metadata van datasets alsmede de upload van de databestanden zelf. Onderzoekers hoeven hierdoor maar van één interface gebruik te maken om informatie over hun onderzoek, publicaties en data te registreren. Data en publicaties kunnen op deze manier ook direct (in het CRIS) aan elkaar gekoppeld worden. Deze oplossing faciliteert niet alleen de onderzoeker, maar zorgt ook dat op organisatieniveau inzicht en controle mogelijk is met betrekking tot de integriteit en de kwaliteit van het onderzoek. Immers: alle gegevens over het onderzoek worden in één primair CRIS-systeem geregistreerd, dat ook als bron functioneert voor de instellingsrepository.

ris.ru.nl

Open access interview-bundel

De discussie over open access wordt vooral gevoerd door bestuurders, bibliothecarissen, overheidsdienaren en uitgevers. Maar wat vinden onderzoekers van open access?

De KNAW liet een bont gezelschap onderzoekers aan het woord: jong en ouder; alfa, bèta en gamma. Het palet dat uit de 21 interviews oprijst is inderdaad bont. Hoewel niemand

het belang van kwalitatief hoogstaand wetenschappelijk onderzoek betwist, blijkt open access geen middel om die kwaliteit te bevorderen, en soms zelfs belemmerend te werken. Lees het resultaat in de interviewbundel *Open boek over open access*, kosteloos te downloaden via de KNAW-website. (HB)

knaw.nl

Nieuwe privacywet is een feit

Het Europese Parlement heeft, na jaren van intensieve onderhandelingen met de Europese Commissie en de EU-lidstaten, de nieuwe privacywet General Data Protection Regulation (GDPR) aangenomen. Deze nieuwe wet heeft ook voor wetenschappelijk onderzoek gevolgen: het beheer van

persoonsdata van proefpersonen en patiënten wordt strenger. De nieuwe regels gaan over twee jaar in. Op nationaal niveau moeten nog aanvullende regelingen worden ontwikkeld, bijvoorbeeld met betrekking tot *informed consent*. (HB) europarl.europa.eu/news/en

Golden Agents verbindt bronnen

De Nederlandse Gouden Eeuw is wereldberoemd, maar hoe verklaren we de creatieve explosie? We hebben verbrokkelde kennis over de productie en weten weinig over de consumptie in de creatieve industrie. Dit verandert door het project *Golden Agents: creatieve industrie en de creatie van de Nederlandse Gouden Eeuw*. Met hulp van een

NWO-groot investering verbindt het project bestaande datasets met gegevens over de productie met nieuwe archiefbronnen over de consumptie in de Gouden Eeuw, zoals de notariële akten uit de Gouden Eeuw van het stadsarchief Amsterdam. Interdisciplinair onderzoek naar de creatieve dynamiek van de Gouden Eeuw is zo mogelijk. (MW)

Allegorische voorstelling van Amsterdam als centrum van de wereldhandel credits Pieter Isaacsz., Rijksmuseum, <http://hdl.handle.net/10934/RM0001.COLLECT.358158>